

хв.	освітній дизайн (сучасні підходи до проектування простору школи в Україні та за кордоном).	дослідження українських та зарубіжних шкіл (на прикладі відеоматеріалів про школи Нідерландів, Швеції, Німеччини, Ізраїлю, США та Японії.).	авторських фільмів про школи Нідерландів, Німеччини, Швеції, Ізраїлю, США та Японії.	комп'ютер з DVD-ROM
-----	--	---	--	---------------------

Заняття 2

Уроки інноваційних перетворень (на прикладі роботи гімназії ім. Тараса Шевченка м. Кіровограда)

1. Концепція гімназії як декларація намірів постійно змінюватися на краще.
2. Як трансформувати традиційне освітнє середовище звичайної школи?
3. Система індивідуальної педагогічної підтримки як ключовий елемент інноваційного розвитку гімназії.

Учасникам майстер-класу надається можливість ознайомитися з мультимедійним посібником «Школа яка НЕ школа» та авторські фільми про шкільну освіту зарубіжних країн. У цих матеріалах(на двох DVD-дисках.) широко представлені напрацювання авангардної педагогіки, які допоможуть знайти власні варіанти відповідей на непрості виклики, які постають перед кожним, хто має причетність до створення школи нового тисячоліття.

ПРОЕКТУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Хомич Л.О. (Полтава)

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що підвищення рівня професійної підготовки вчителя, подолання типових ускладнень, що виникають в його практичній діяльності, пов'язані з формуванням у майбутнього спеціаліста цілісного сприймання компонентів педагогічного процесу. Визначальною умовою формування цілісного сприймання педагогічного процесу як об'єкта діяльності вчителя є системність його знань.

Питання професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів на основі системного підходу у своїх працях розглядали А.М. Алексюк, В.І. Каган, І.А. Сиченіков, В.А. Семиченко, В.І. Луговий, В.Я. Дашковський, О.В. Глузман та ін. Їхні дослідження ґрунтуються на філософському визначенні системного підходу як напряму методології наукового пізнання і соціальної практики, коли кожний об'єкт є системою; вони підкреслюють необхідність вивчення системних явищ з точки зору цілісності, структурності, функціональності, організованості.

Організація процесу професійної підготовки в сучасних умовах повинна забезпечити формування творчої особистості майбутнього вчителя. Він має пройти у своєму професійному становленні такі педагогічні рівні, як умілість і майстерність. Це може бути забезпечено завдяки комплексній організації діяльності студентів у педагогічному закладі.

У процесі навчально-пізнавальної діяльності забезпечується

формування психолого-педагогічних знань, умінь і навичок. Основними принципами її організації є зв'язок із життям, історизм, демократизація, гуманізація, використання сучасних досягнень науки і передового педагогічного досвіду, диференціація, зв'язок навчання з практикою роботи в школі. Вона реалізується на основі особистісно орієнтованої моделі освіти, яка потребує дотримання таких педагогічних умов, що визначають суб'єкт-суб'єктні відносини в навчальному процесі педагогічного закладу.

1. Можливість вибору альтернативних варіантів навчальних планів і програм. Кожен викладач повинен мати власну модифікацію основної програми дисципліни, яку він викладає. Психолого-педагогічне завдання полягає в тому, щоб студент прийняв зміст тієї чи іншої програми, зацікавився ним. Тільки за таких умов можливе взаєморозуміння і правильне планування пізнавальної діяльності, спрямованої на оволодіння знаннями, уміннями і навичками.
2. Сприяння творчому розвитку особистості кожного студента. Цього досягають використанням у навчальному процесі інноваційних форм організації діяльності, зокрема створенням педагогічних і творчих майстерень, проблемних груп, до яких входять студенти всіх курсів, а також дослідницьких лабораторій для проведення експериментів з психолого-педагогічних проблем.
3. Співпраця зі студентами в процесі навчання. Співпрацю слід розуміти як наявність у суб'єктів навчальної діяльності спільних інтересів у розв'язанні пізнавальних завдань, що забезпечує культуру педагогічного спілкування у вищому закладі освіти. Від того, як складуться відносини між студентами і викладачами, залежить ефективність підготовки майбутнього вчителя. Культура педагогічного спілкування впливає на розвиток задатків кожного окремого студента, орієнтує його на конкретні види науково-пізнавальної діяльності, розкриває індивідуальні здібності й орієнтує на вдосконалення професійних інтересів. Адже відомо, що культура є мірою розвитку людини, бо вона характеризує не тільки і не стільки обсяг засвоєних нею цінностей громадської діяльності особистостей протягом усієї історії, скільки сам спосіб, яким прилучається суб'єкт до таких цінностей.
4. Індивідуалізація навчання студентів. Її можна реалізувати двома шляхами – у процесі навчально-пізнавальної аудиторної і позааудиторної роботи. Основними засобами індивідуалізації навчання під час аудиторних занять є варіативність завдань, запропонованих на вибір з урахуванням рівня підготовки, інтересів і можливостей студентів. Це, як правило, тестові завдання трьох рівнів складності, що відповідають репродуктивному, реконструктивному і пошуковому типу пізнавальної діяльності; розвиток самостійності студентів на основі поєднання парної, групової, колективної та індивідуальної форм роботи; стимулювання взаємоперевірки, самоконтролю і самоаналізу студентами якості своєї роботи і рівня професійної підготовки. У позааудиторний час основним засобом індивідуалізації навчання є самостійна науково-пізнавальна робота студентів.
5. Естетизація процесу навчання студентів у вищому закладі освіти, зорієнтована на використання форм і методів, що сприяють формуванню педагогічної культури майбутнього вчителя засобами мистецтва. Завдяки глибокому проникненню мистецтва в процес

навчання створюються можливості для гармонійного всебічного розвитку особистості студента, реалізації його творчого потенціалу.

На заняттях з дисциплін психолого-педагогічного циклу викладачі використовують елементи театральної педагогіки, створюють ігрові ситуації для розв'язання педагогічних проблем. З метою творчого розвитку студентів застосовують навчальну драматизацію, розраховану на посилення їхнього інтелектуально-емоційного самовираження. Заняття драматизацією сприяють розвитку чуттєвої сфери, творчої уяви, уваги, самосвідомості студентів, озброєнню їх навичками спілкування, а також самоконтролю і саморегуляції, вчать думати, висловлювати думки, почуття, емоції, краще розуміти інших людей, допомагають глибше проникнути у внутрішній світ персонажів, яких вони зображують. На лабораторно-практичних заняттях доцільно використовувати такі види театральної діяльності студентів: ритмічну драматизацію, пантоміму, імпровізацію, драматизацію, усну інтерпретацію, відтворення різних характерів.

Науково-дослідна діяльність сприяє поглибленню і розширенню знань з усіх дисциплін психолого-педагогічного циклу, стимулює розвиток творчого потенціалу особистості. Вона здійснюється протягом усього періоду навчання у вищому педагогічному закладі і становить систему, яка передбачає формування у студентів таких умінь: аналіз науково-педагогічної літератури і висвітлення його у публічних виступах і рефератах; вивчення практичного стану реалізації тієї чи іншої проблеми у межах школи; збір експериментального матеріалу для успішного розв'язання досліджуваної проблеми; висвітлення результатів науково-теоретичних і дослідницьких пошуків у курсовій і дипломній роботах з психолого-педагогічних дисциплін.

Навчально-практична діяльність забезпечує формування психолого-педагогічних знань, умінь і навичок в процесі педагогічної практики, що є складовою частиною педагогічного процесу і забезпечує єдність теоретичної і практичної підготовки майбутніх учителів. Враховуючи мету професійної підготовки вчителя на сучасному етапі розвитку суспільства, можна сформулювати такі завдання педагогічної практики: розвиток індивідуальних творчих здібностей майбутніх учителів; закріплення і збагачення психолого-педагогічних знань у процесі їх використання; формування і розвиток професійних умінь і навичок; вироблення дослідницького підходу до педагогічної діяльності; ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в початковій школі.

Таким чином, педагогічна освіта повинна давати системні знання про людину як суб'єкта освітнього процесу, що включає навчання і виховання. Системність задається не тільки включенням відповідних дисциплін у навчальні плани, а й усім контекстом навчання в педагогічному закладі освіти, коли кожна дисципліну розглядають, з одного боку, як засіб загального розвитку майбутніх учителів, а з іншого, – як основу їхньої подальшої діяльності, спрямованої на розвиток учня.

Література

1. Хомич Л.О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів: історико-теоретичний аспект // Шляхи вдосконалення навчально-виховного процесу в початкових класах та дошкільних закладах: Зб. Статей. – Полтава. – 1996. – С.46-52.